

Til Sundhedsstyrelsen

Dato 23-03-2023

Mette Riishøj Væggemose Svendsen

MEEMAH@rm.dk

1-31-72-35-22

Side 1

1. del af faglig redegørelse vedr. Region Midtjyllands håndtering af patienter med fremskreden tarmkræft

Sundhedsstyrelsen har anmodet Region Midtjylland om en faglig redegørelse vedr. håndtering af patienter med fremskreden tarmkræft. Grundet tidsfristen og ønsket om at besvare hurtigst muligt, er det aftalt med Sundhedsstyrelsen, at besvarelsen deles op i to dele. Første del fremsendes i indeværende skrivelse, mens anden del fremsendes efter Sundhedsstyrelsens møde fredag den 24. marts med repræsentanter fra Region Midtjylland.

Redegørelsen er udarbejdet med en kort deadline og under stort tidspres, der kan derfor være behov for efterfølgende at foretage yderligere præciseringer.

Sagen handler om, at Mave-og Tarmkirurgi på Aarhus Universitetshospital (AUH), på grund af vedvarende kapacitetsproblemer, desværre ikke har kunnet tilbyde alle kræftpatienter operationstider i overensstemmelse med de maksimale ventetider på kræft- og hjerteområdet. Der er tale om komplekse kirurgiske patienter med kræft i mave-tarm regionen, der for en stor del behandles i højt specialiserede funktioner.

Der har på afdelingen igennem længere tid været udfordringer med at rekruttere et tilstrækkeligt antal sygeplejersker med de nødvendige specialkompetencer, hvilket har betydet, at man har været tvunget til at lukke senge. Dette kombineret med et stigende behov for visse former for behandling har presset kapaciteten yderligere.

Patienter, der ikke kan tilbydes en tid i overensstemmelse med de maksimale ventetider, skal informeres om, at hospitalet har en udvidet pligt til at finde en tid til behandlingen inden for de maksimale ventetider, såfremt patienten ønsker det. Hospitalsledelsen på AUH oplyser, at i 2022 blev alle patienter enten

tilbudt en tid - på eller uden for AUH - i overensstemmelse med maksimale ventetider, eller samtykkede til den ekstra ventetid.

Siden man blev bekendt med udfordringerne på Mave- og Tarmkirurgi, har afdelingen og AUH arbejdet med forskellige tiltag. Region Midtjylland tager sagen meget alvorligt, og netop derfor er det besluttet, at der allerede nu igangsættes yderligere initiativer, der beskrives nærmere i denne redegørelse.

Redegørelsen nedenfor er inddelt i de punkter Sundhedsstyrelsen har noteret.

Patientgrupper, funktioner og omfang

Indeværende redegørelse afgives i forhold til Mave- og Tarmkirurgi, AUH. Oplysningerne vedrører alene kræftpatienter på Mave- og Tarmkirurgi, AUH, der har ventet udover de i bekendtgørelsen angivne maksimale ventetider.

Nedenstående opgørelse tager udgangspunkt i perioden januar 2022 til februar 2023. Bemærk dog, at de tal der har været omtalt i medierne, dækker perioden maj 2022 til december 2022.

Table 1: Antal patienter, der har ventet udover de i bekendtgørelsen angivne maksimale ventetider på Mave- og Tarmkirurgi på AUH, januar 2022-februar 2023, fordelt efter måned, samt gennemsnitlig overskridelse.

År	Måned	Antal patienter	Gennemsnitlig overskridelse (antal dage)	Variation i antal dage overskredet
2022	Januar	15	6,1	1-16
	Februar	11	5,2	1-13
	Marts	18	18,2	1-40
	April	20	9,5	1-21
	Maj	14	18,2	13-24
	Juni	19	15,7	2-39
	Juli	19	12,9	5-34
	August	42	11,3	1-25
	September	29	7,5	1-18
	Oktober	23	12,5	3-27
	November	23	10,8	1-33
	December	28	15,9	1-35
2023	Januar	18	22,2	1-56
	Februar	14	22,7	1-51
Total i perioden		293	12,7	1-56

Table 2: Antal patienter med overskredne forløb, januar 2022-februar 2023 på Mave- og Tarmkirurgi, AUH, fordelt på kræftform/behandling

Behandling/kræftform	Antal patienter
Endetarmskræft	110
HIPEC operationer	36
Bugspytkirtelkræft	23
Kræft i galdegang	5
Sarkom	22
Kræft i spiserør, mavesæk og mavemund	8
Metastaser	10
Primær leverkræft	7
Tyktarmskræft	14
Øvrige*	58

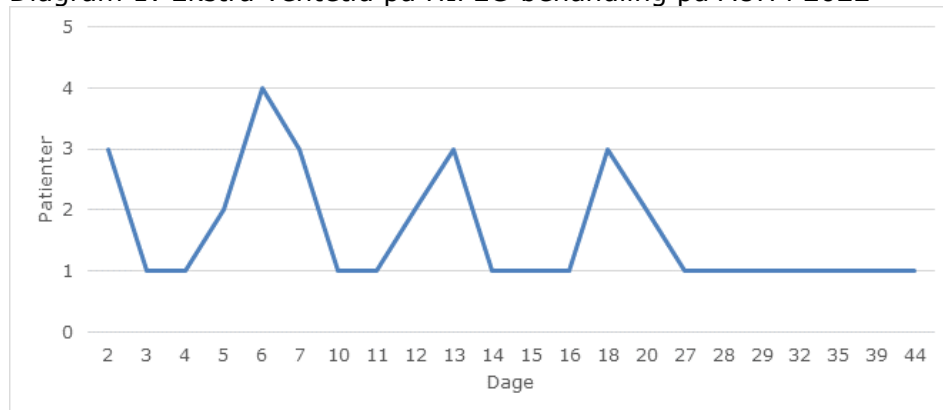
Note: *Øvrige: Bl.a. NET- og GIST-tumorer.

AUH tager udfordringerne med at overholde de maksimale ventetider meget alvorligt, og har derfor ultimo 2022 taget initiativ til en række tiltag, der skal medvirke til, at kræftpatienter på AUH bliver tilbudt operationstider i overensstemmelse med de maksimale ventetider.

Der er særlige udfordringer forbundet med HIPEC-behandlingen, som AUH foretager. Der er tale om en højtspecialiseret funktion, som kun Aarhus Universitetshospital har tilladelse til at varetage i Danmark. Det er en operation, der kræver specialiserede kompetencer både operativt og i forhold til den efterfølgende pleje. Der er tale om en multidisciplinær behandlingsform, der involverer flere lægelige specialer, lang indlæggelsestid, risiko for komplikationer og stort plejebæbehov efter operation.

Nedenstående diagram, der viser, hvor mange dage ventetiderne overskrides med, bekræfter at der desværre er patienter, der har ventet op til 8 uger på en HIPEC operation på AUH. Langt de fleste patienter, der ikke tilbydes tider i overensstemmelse med de maksimale ventetider, tilbydes HIPEC operation 3-4 uger efter deres samtykke til operation.

Diagram 1: Ekstra ventetid på HIPEC-behandling på AUH i 2022

AUH kan ikke udelukke, at den ekstra ventetid til operationer har medført en forværring af sygdommen hos nogle af de patienter, der har ventet længere end de maksimale ventetider.

Jævnfør Sundhedsstyrelsens specialeplan er AUH godkendt til at varetage 25-30 patienter årligt, men der er en stærkt stigende volumen - op mod 60 patienter årligt. Set i lyset af denne stigning, bør det vurderes, om der er behov for yderligere godkendelser til HIPEC i Danmark.

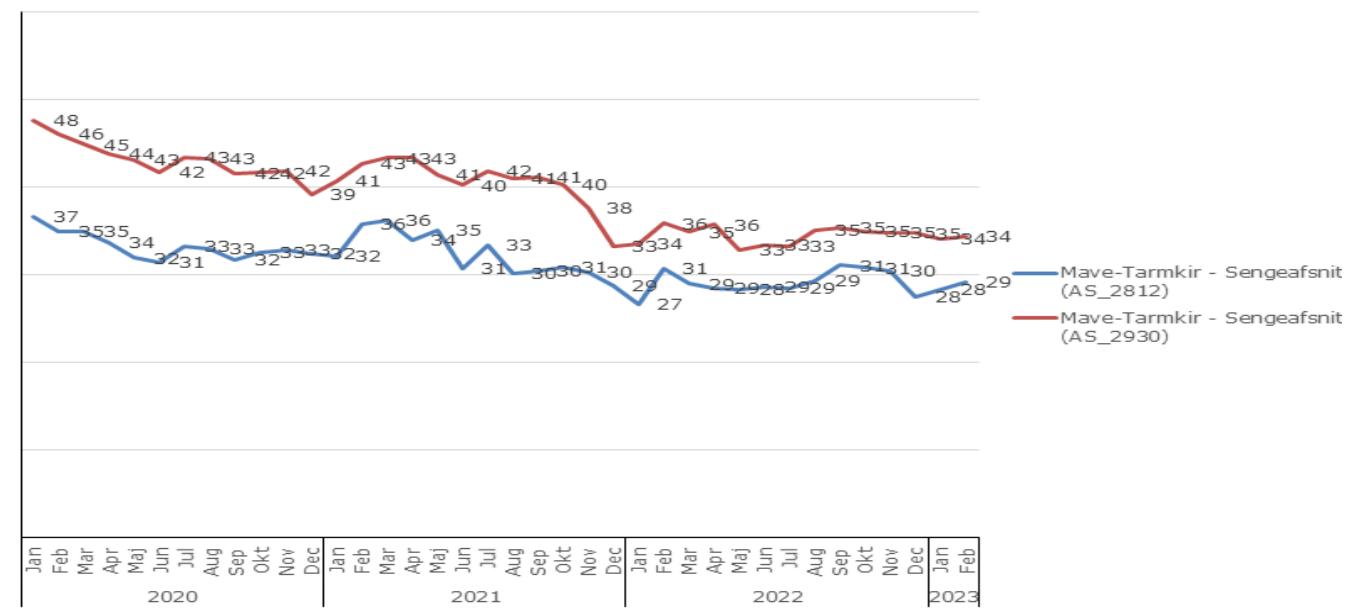
Primære årsager til de aktuelle udfordringer

De beskrevne udfordringer med at tilbyde patienterne tider til behandling i overensstemmelse med de maksimale ventetider, skyldes hovedsageligt mangel på sygeplejersker på sengeafsnittene på Mave- og Tarmkirurgi, AUH.

Sygeplejerskemangel har betydet, at det har været nødvendigt at lukke senge i hele 2022 på Mave- og Tarmkirurgi, AUH.

Nedenstående diagram viser udviklingen i antallet af fuldtidsstillinger på de elektive sengeafsnit på Mave- og Tarmkirurgi, AUH.

Diagram 2: Antal fuldtidsstillinger på de elektive sengeafsnit på Mave- og Tarmkirurgi, AUH

I perioden fra maj 2022 til d.d. har det været nødvendigt at have 14 lukkede senge som følge af personalemangel.

Patienter med fremskreden tarmkræft kræver specialiseret sygepleje under indlæggelse, da de ofte har komplekse problematikker som følge af deres operation. Manglen på kvalificerede sygeplejersker til at pleje denne patientgruppe begrænser derfor, hvor mange patienter der kan være indlagt efter operation, og som konsekvens heraf, hvor stor operationsaktivitet afdelingen kan gennemføre.

Afdelingen har i hele 2022 og frem til nu arbejdet systematisk med rekruttering og fastholdelse af plejepersonale samt frigørelse af de til rådighed værende senge ved omlægning og flytning af patientforløb mv. Der er ansat personale med anden faglighed (terapeuter, farmakonomer mv) til at løse blandt andet mobiliserings- og medicineringsopgaver, så der frigøres tid for sygeplejerskerne. Det har desværre ikke været muligt at finde tilstrækkelige løsninger på kapacitetsudfordringen i den pågældende periode.

Registrerings- og indberetningspraksis vedr. maksimale ventetider

Region Midtjylland har ved indførelsen af de maksimale ventetider oprettet en regional retningslinje, der er udarbejdet på baggrund af bekendtgørelsen om maksimale ventetider og dertilhørende vejledning. Regionens gældende retningslinje er vedhæftet til orientering, som bilag A.

Det er Region Midtjyllands klare opfattelse, at man har fulgt reglerne og praksis for indberetning af overskridelser af de maksimale ventetider til Sundhedsstyrelsen. Regionerne skal hver måned indberette de tilfælde, hvor bekendtgørelsen om de maksimale ventetider ikke overholdes.

Indberetninger skal ske i tilfælde, hvor hospitalet ikke har levet op til sin forpligtelse, dvs. givet patienten den nødvendige information om overskridelse af maksimale ventetider og information om muligheden for at blive behandlet på andet hospital i enten ind- eller udland.

I de tilfælde, hvor de maksimale ventetider er overskredet, men patienten er informeret og har samtykket hertil, er således ikke situationer, der skal indberettes.

Som det fremgår af indberetninger til Sundhedsstyrelsen, så har Region Midtjylland i 2021 indberettet 6 tilfælde, hvor det ikke har været muligt at overholde bekendtgørelsen vedrørende de maksimale ventetider på Mave- og Tarmkirurgi, AUH. Disse overskridelser skyldes eksempelvis menneskelige fejl i forbindelse med bookingen af patienten, samt uklarhed vedrørende visitation til en uddybende undersøgelse.

Region Midtjylland har i 2022 ikke indberettet overskridelser af bekendtgørelsen vedrørende de maksimale ventetider på Mave- og Tarmkirurgi, AUH – jævnfør ovenstående beskrivelse af bekendtgørelsen og gældende praksis.

Som tidligere nævnt er der en fast regional retningslinje, der beskriver arbejdsgangene vedrørende de maksimale ventetider, herunder hvordan hospitalerne skal agere, hvis de ikke kan overholde de maksimale ventetider, og skal afsøge mulighederne for behandling både i ind- og udland. I den konkrete sag vedrørende HIPEC-behandling er hospitalsledelsen på AUH bekendt med to patienter, der har bedt afdelingen afsøge mulighederne for behandling i udlandet. Ingen af de to patienter besluttede at takke ja til de anviste behandlingstilbud i hhv. Sverige og England.

Region Midtjylland finder, at det er helt afgørende, at patienter får den rette information og mulighed for at blive henvist til andre steder i landet eller udlandet. Der er i forbindelse med denne sag rejst tvivl om patienterne har fået tilstrækkelig information om deres muligheder for behandling andre steder i henhold til bekendtgørelsen.

Denne konkrete sag har således givet anledning til, at Region Midtjylland og AUH gennemgår gældende retningslinjer og praksis,

for at sikre, at patienter får den rette information om behandling andre steder.

Region Midtjylland vil på baggrund af denne tvivl gennemgå den regionale retningslinje og vurdere om der er behov for præciseringer, ligesom der er fokus på at sikre, at den omsættes korrekt i daglig klinisk praksis, således at alle patienter informeres i henhold til den regionale retningslinje.

Yderligere har regionens Task Force for Forløbstider på Kræftområdet onsdag den 22. marts 2023 besluttet, at man i en midlertidig periode vil indføre en udvidet indberetningspraksis for maksimale ventetider, der vil gælde alle regionens hospitaler således at regionen får et samlet overblik over antallet af patienter, der ikke behandles indenfor de maksimale ventetider.

Tiltag for at imødegå udfordringerne

AUH har et vedvarende fokus på at udnytte mulighederne for at anvende andet personale i sengeafsnittene for på denne måde at øge kapaciteten.

AUH har derudover igangsat en lang række tiltag for at frigøre sengekapacitet til patienter med kræft på Mave- og Tarmkirurgi:

- Prioritering af akutte patienter og patienter med kræft, hvilket desværre har den konsekvens, at benign kirurgi må vente, eller om muligt modtage behandling andet sted
- Flytning af patientforløb på hoved- og regionsfunktionsniveau til regionshospitalerne
- Tidligere overflytning af patienter med lange indlæggelser til hjemsygehus, såfremt det vurderes fagligt forsvarligt
- Flytning af binyrepatienter til anden afdeling
- Omlægning til sammedagskirurgi, hvor patienterne kan opholde sig i eget hjem efter operationen
- Aftale om lånesenge på anden afdeling til patienter, som ikke behøver specialiseret sygepleje på Mave- og Tarmkirurgi

Tiltagene ovenfor har bidraget til en bedring i rekrutteringssituationen i de første måneder af 2023.

Afsøgning af muligheder for behandling på andet hospital

Region Midtjylland er sammen med AUH, i lyset af den nuværende situation, i gang med at afsøge forskellige muligheder for at sikre, at det er muligt at kunne behandle patienterne indenfor de angivne ventetider. Et af tiltagene er at flytte mindre komplicerede

patientforløb væk fra AUH, således at AUH øger kapaciteten til de komplicerede forløb.

Der er i 2022 genforhandlet en aftale med Regionshospitalet Horsens med henblik på at sikre, at der kan overflyttes to akutte kirurgiske patienter dagligt til Horsens, hvilket kan frigøre kapacitet til kræftpatienterne på Mave- og Tarmkirurgi, AUH.

Der er netop lavet en aftale om en udvidelse af aftalen fra to til fire patienter i de næste 3 måneder.

Der er i januar 2023 indgået aftale med Herlev og Rigshospitalet om at tage sarkomer og avanceret endetarmskræft fra eget optageområde, som tidligere er blevet opereret på AUH.

Der er indgået aftale med Rigshospitalet om, at de kan operere nogle af de sarkompatienter, der er bosiddende i AUH's optageområde.

Der er påbegyndt dialog med Rigshospitalet, om hvorvidt de kan aflaste AUH på yderligere højt specialiserede patienter på kort sigt.

Der er indgået en aftale med Regionshospitalet Gødstrup om at hjælpe med behandlingen af patienter med kræft i endetarm, hvor AUH og Gødstrup begge har regionsfunktion. Der er tillige kontakt til både Region Nordjylland og Syddanmark i forhold til eventuel assistance til behandling af denne patientgruppe.

Ovenstående initiativer forventes at frigive kapacitet til at en større andel af kræftpatienterne på Mave- og Tarmkirurgi, AUH tilbydes tider i overensstemmelse med de maksimale ventetider.

AUH kan ikke for nuværende vurdere, hvorvidt ovenstående tiltag er tilstrækkelige ift. at sikre, at hovedparten af patienter kan behandles indenfor de maksimale ventetider, men der er en forventning om, at de følges meget nøje, samtidig med at man fortsat ser på yderligere muligheder.

AUH vil desuden sikre, at alle patienter på afdelingen der aktuelt ikke kan behandles indenfor de maksimale ventetider, får information om muligheden for at blive behandlet i andre regioner eller i udlandet.

Region Midtjylland ser frem til mødet med Sundhedsstyrelsen og modtager meget gerne rådgivning til om der kan iværksættes yderligere tiltag. Til mødet med Sundhedsstyrelsen ønsker Region Midtjylland at drøfte eventuelle tiltag nationalt, fx at ændre specialeplanen, således at HIPEC-behandling kan varetages på mere end ét hospital i Danmark.

Afslutningsvist skal vi understrege, at Region Midtjylland ser med stor alvor på denne sag, og den har givet anledning til, at vi ser nærmere på vores interne kommunikations- og afrapporteringsprocedurer, således at vi kan sikre patienter med kræft behandling indenfor rammerne af de maksimale ventetider.

Med venlig hilsen

Helene Bilsted Probst
Koncerndirektør